

Landsorganisasjonen i Norge

Åpenhetsloven i LO

Rapport 2024

Avdeling for virksomhetsstyring

14.06.2024

Sammendrag

Når Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (åpenhetsloven) trådte i kraft 01.07.22, så ble Landsorganisasjonen i Norge (LO) som virksomhet er omfattet av loven.

LO er en stor innkjøper av varer og tjenester til egen drift og har en omfattende finansforvaltning. I tillegg har LO en omsetning og et antall ansatte som gjør at organisasjonen er innenfor lovens virkeområde.

Lovens formål (§1)

«Loven skal fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og levering av tjenester, og sikre allmennheten tilgang til informasjon om hvordan virksomheter håndterer negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.»

LO vil etter beste evne jobbe aktivt for å oppfylle lovens formål gjennom en tett oppfølging og dialog med våre leverandører og andre forretningsforbindelser til organisasjonen.

For spørsmål til rapporten eller andre spørsmål til LOs arbeid med åpenhetsloven, ta kontakt med oss på mail: apenhetsloven@lo.no

INNHold

Sammendrag

1. Innledning og bakgrunn
2. Landsorganisasjonen i Norge
3. Organisering av LOs innkjøp- og leverandørforvaltning og arbeidet med åpenhetsloven 4
4. Avgrensninger, perspektiv og forutsetninger
 - 4.1 Prosess for innkjøp av varer og tjenester i LO
 - 4.2 Kartlegging av leverandører
 - 4.3 Aktsomhetsvurderingene
5. Handlingsplan og oppfølging
6. Litteraturliste
7. Bilag

1. Innledning og bakgrunn

Åpenhetsloven trådte i kraft 1. juli 2022 og LO omfattes av loven. Målet med arbeidet er å sørge for at LO ivaretar åpenhetslovens intensjon om åpenhet og innsyn i de områdene LO velger og prioriterer for 2023.

Hensikten med å gjøre aktsomhetsvurderinger er å forutse, forebygge og/eller begrense den negative påvirkningen LO har som virksomhet på mennesker, samfunn og miljø.

LO er medlemmer i Etisk Handel Norge og vi følger Etisk Handel sine standarder i arbeidet med aktsomhetsvurderinger og oppfølging av leverandører. LO har levert sin rapport til Etisk Handel Norge i 2024 og henviser også til denne som en del av redegjøringsplikten LO har i henhold til loven.

Rapporten er publisert på nettsidene til Etisk Handel Norge og på LOs sine egne nettsider.

2. Landsorganisasjonen i Norge

LO er en hovedorganisasjon med 24 tilsluttede forbund som til sammen har i overkant av 1 million medlemmer. Forbundene er egne virksomheter med egne avdelinger og fagforeninger, som igjen organiserer arbeidstakere både innen privat og offentlig sektor.

LO yter tjenester til tillitsvalgte, forbund og andre samarbeidende organisasjoner. I tillegg bedriver LO politisk påvirkningsarbeid og deltar i ulike råd og utvalg. LO er en aktiv part i partssamarbeidet i norsk arbeidsliv.

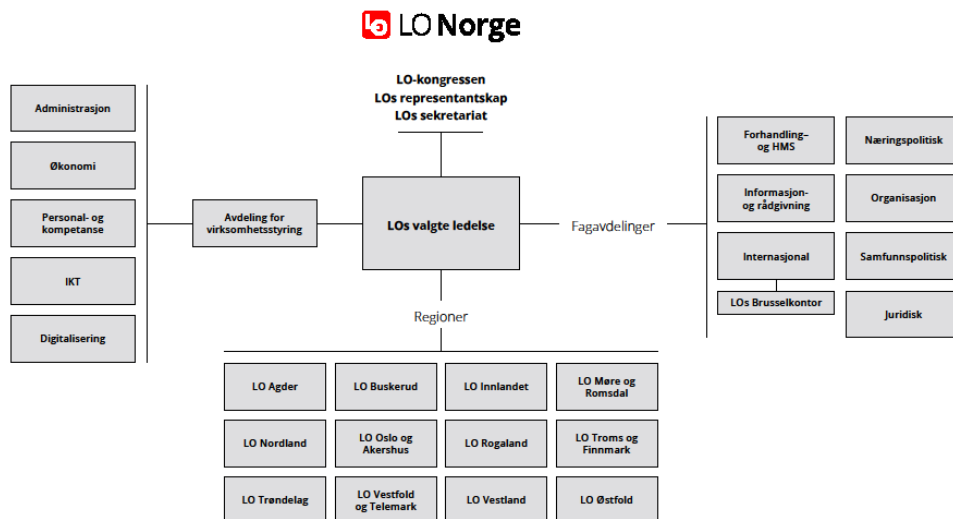
LO er organisert med åtte fagavdelinger ved hovedkontoret i Oslo, i tillegg til 12 regionskontorer med til sammen 18 kontorsteder over hele landet. LOs ledelse velges hvert 4. år på LOs kongress.

Til sammen har LO ca. 300 ansatte fordelt over hele landet. LO hadde i 2023 en total omsetning på NOK 639 841

LO er morselskap for fem datterselskaper:

- Sørmarka AS (100%)
- LOfavør AS (51%)
- LO Partner AS (100%)
- Tankesmien Agenda AS (100%)
- Arbeiderbevegelsens Folkehøgskole Ringsaker AS (100%)

To av datterselskapene (LO Partner og Folkehøgskolen på Ringsaker) er uten aktivitet. De tre andre leverer egne redegjørelser for åpenhetsloven.



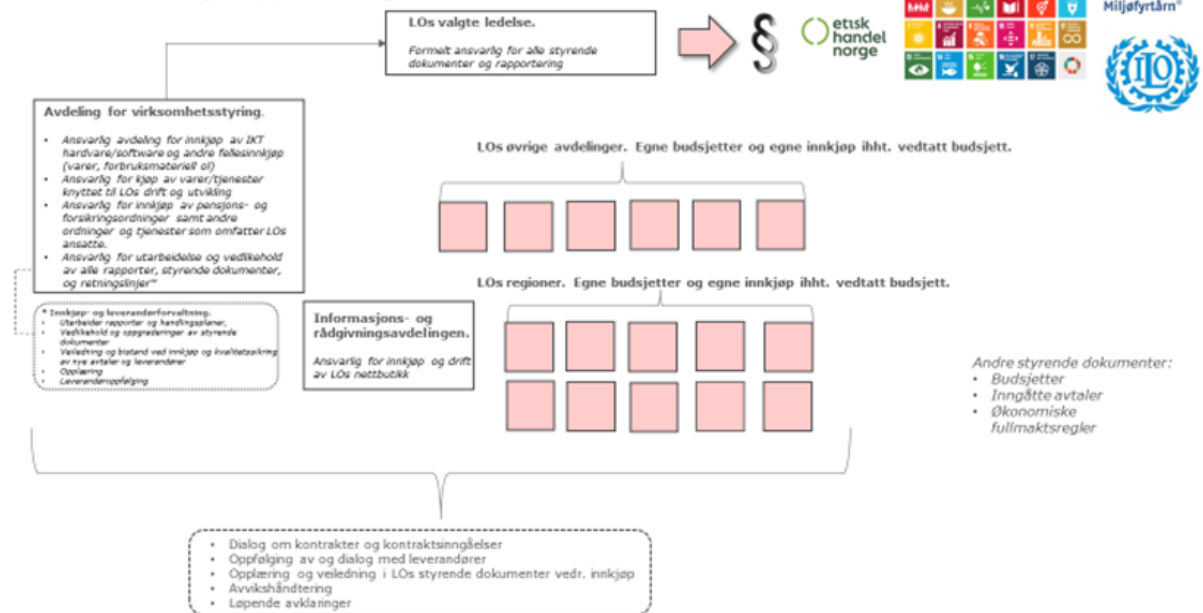
9

3. Organisering av LOs innkjøp- og leverandørforvaltning og arbeidet med åpenhetsloven

LO har gjennomført en omfattende omstrukturering av sitt arbeid med oppfølging av innkjøp- og leverandørforvaltning. Dette er gjort for å få en bedre og systematisk oversikt og oppfølging av inngåtte leverandøravtaler og leverandører, løpende aktsomhetsvurderinger og forbedring av LOs interne arbeidsprosesser.

Avdeling for virksomhetsstyring har totalansvaret for det løpende arbeidet med LOs innkjøp- og leverandørforvaltning, men i samarbeid med de ulike avdelingene og regionskontorene som har delegert ansvar for egen innkjøp- og leverandørforvaltning. Det innebærer også oppfølging i henhold til åpenhetsloven og våre forpliktelser overfor Etisk Handel Norge og andre aktører LO har forpliktet seg til.

Organisering og ansvar, LOs innkjøp og leverandørforvaltning. Styrende dokumenter og rapportering



For å gjennomføre aktsomhetsvurderingene og undersøkelsene, samt å følge opp svar og sørge for dialog med aktueller leverandører har avdelingen nedsatt følgende arbeidsgruppe:

- Lasse Nielsen, leder for serviceseksjonen
- Rebecca Hegbrenna Florholmen, leder for økonomiseksjonen
- Jarle Gjersing, leder for området IKT
- Elling Sørnum, spesialrådgiver og ansvarlig for innkjøp- og leverandørforvaltning

4. Avgrensninger, perspektiv og forutsetninger

LOs "kjernevirksomhet" består i hovedsak av ulike tjenesteyting og rådgivning til forbundene, samt en del koordinering av felles virksomhet utad. På bakgrunn av dette så vurderes det slik for 2024 at det er størst risiko og størst mulighet for en positiv påvirkning i vår leverandørkjede.

Arbeidsgruppen har identifisert to områder som omfattes av åpenhetsloven.

1. Innkjøp av varer og tjenester
2. Kaptialforvaltning

Arbeidsgruppen har vurdert det hensiktsmessig å prioritere arbeidet med innkjøp av varer og tjenester, da det er her usikkerheten og risikoen er størst for direkte eller negativ påvirkning. Risikovurderingen i kapittel 5 vil derfor omhandle innkjøp av varer og tjenester.

4.1 Prosess for innkjøp av varer og tjenester i LO

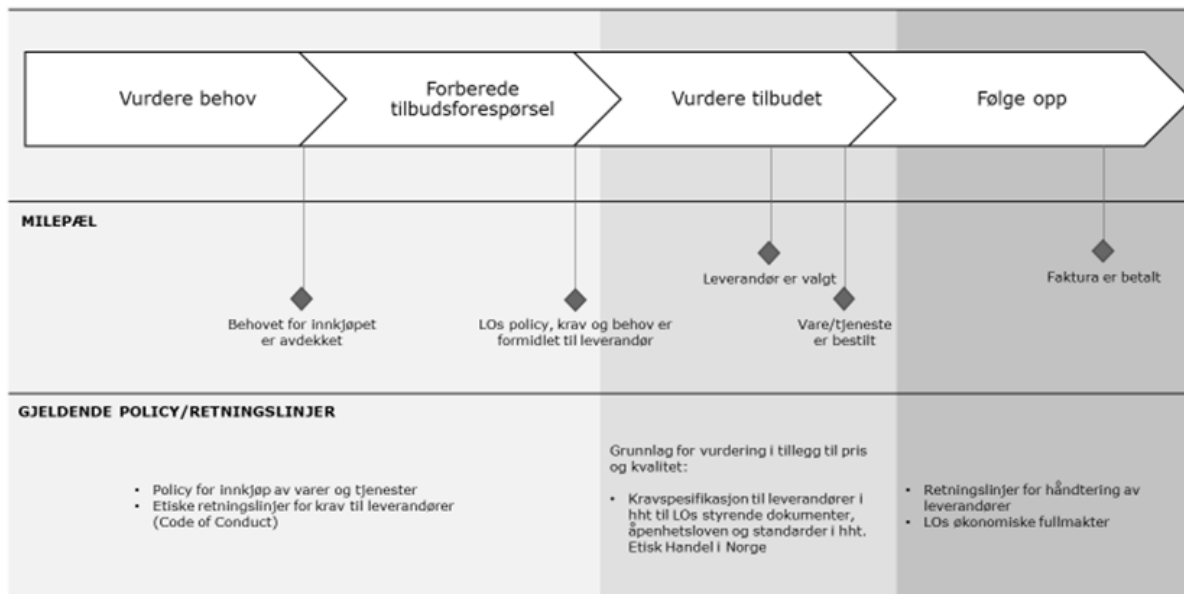
LO er en betydelig innkjøper, og innkjøp av varer og tjenester varierer stort i størrelse og kostnad. LO er ikke pålagt å følge lovverk for offentlig anskaffelser, men samtidig opptatt av at innkjøpene skal ivareta LOs verdisyn. LO sin styrke er at man gjennom antall, representativitet, vilje og evne til å vise samfunnsansvar, har gitt organisasjonen en betydelig innflytelse.

LO har laget en oversikt over de fasene som alle innkjøp uavhengig av størrelse må igjennom. Videre har vi vurdert ulike trinn i fasene og aktiviteter som vurderes ut fra innkjøpets omfang.

LO har i tillegg laget og tatt i bruk en "trinnmodell" når det gjelder inngåelse av nye leverandørkontrakter basert på størrelse og omfang av kontraktene. Denne vil kunne avdekke forhold hos leverandørene som det kan være viktig å ta stilling til før en evt avtale godkjennes.



Innkjøp av varer og tjenester i LO (Hovedtrekk)



4.2 Kartlegging av leverandører og LOs inndeling i leverandørgrupper

	Leverandørgruppe
1.	Bank- og forsikring
2.	Bygg- og håndverkstjenester
3.	Drift
4.	Fagbevegelse
5.	Hotell- og restaurant
6.	Helse
7.	IKT-drift
8.	Innkjøp materiell
9.	Kommunikasjon, marked og analyse
10.	Konsulenttjenester
11.	Organisasjoner og foreninger
12.	Personell
13.	Reisevirksomhet
14.	Underholdning
15.	Undervisning

Etter en vurdering basert på risikovurderinger har LO besluttet å gjennomføre aktsomhetvurderinger med spesielt fokus på leverandører innen følgende leverandørgrupper i 2024:

- 7. IKT-drift

- 11. Konsulenttenester
- 14. Reisevirksomhet

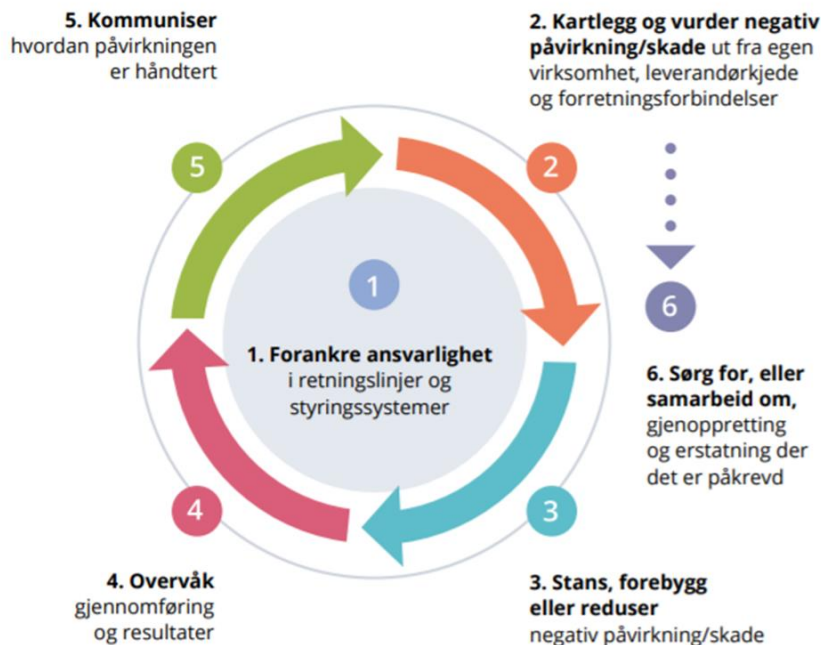
Begrunnelsen for å velge ut disse gruppene er i korte trekk fordi leverandørerne innenfor disse gruppene står for vesentlige årlige leveranser pr år til LO, både i omfang og kostnad, og man antar at risikoen for en negativ påvirkning på forhold som loven peker på er stor, og at man da også har en stor mulighet til å påvirke leverandører slik formålet med loven tilsier.

Av samme grunn har LO valgt å konsentrere seg om de største leverandørene (årlige leveranser over 100 000,-) innen de utvalgte gruppene.

67 leverandører fordelt på de nevnte gruppene har derfor mottatt eller vil motta spørsmål som skal danne grunnlaget for vurderingene og videre dialog som skal gjennomføres om eventuelle avvik.

4.3 Aktsomhetsvurderingene

LO gjennomfører aktsomhetsvurderinger i tråd med Etisk Handel i Norge sitt regelverk og OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger for et ansvarlig næringsliv, og det vises til LOs rapport til Etisk Handel Norge for ytterligere redegjørelse for LOs ansvar og initiativ.



For selve gjennomføringen av aktomhetsvurderingene er det utarbeidet en egen veileder som også inneholder hvordan det skal gjennomføres en risikoanalyse på hver enkelt leverandør.

LO benytter "House of Control" som system til leverandøroppfølging. Spørsmålene som er utarbeidet til LOs leverandører er vedlagt rapporten som bilag 2.

5. Kapitalforvaltning

LO disponerer i dag en betydelig finansiell formue, det at LO er en betydelig aktør i dette markedet gir en god posisjon for påvirkning. For LO er det avgjørende at kapitalforvaltningen skjer i tråd med etablerte etiske retningslinjer, og det legges derfor etiske kriterier til grunn for kapitalforvaltningen. Det skal inngås avtaler med en forvalter som sikrer at dette blir gjort på en profesjonell og grundig måte. LO har valgt Sparebank 1 Forvaltning som leverandør av flere ulike investeringstjenester

LOs kapitalforvaltning reguleres av reglement for finansforvaltning samt LOs policy for finansforvaltning i samsvar med LOs verdisyn (ESG-strategi). Finansstrategien regulerer blant annet hvilke aktiva klasser ekstern forvalter skal forholde seg til, videre er det etablert et rammeverk som ivaretar LO sitt krav til ESG. LO har i sin finansstrategi uttrykt behov for en tett oppfølging av ESG som fagområde. Det er for LO viktig å unngå investeringer som ikke er i tråd med LO sitt standpunkt på dette området. LO har i mandatavtalen med forvalter derfor valgt å direkteinvestere i aktivaklassen «Norske aksjer», og kan på denne måten utelukke å investere i selskaper som utfordrer LO sitt verdisyn.

Det er utarbeidet en egen policy for å sikre at investeringene foretas er i samsvar med LO sitt verdigrunnlag. Denne baserer seg blant annet på standarder som er nedfelt i FNs Global Compacts 10 prinsipper for samfunnsansvarlig adferd, OECDs retningslinjer for anstendig næringsliv og Etikkrådet for Statens pensjonsfond utland som innstiller årlig en tilrådning til Finansdepartementet over selskaper som de mener handler i strid med fondets etiske retningslinjer, og som følgelig anbefales utelukkes fra fondets investeringsunivers.

I den løpende dialogen er LO tydelig på hvilke krav som stilles for implementering av organisasjonens verdisyn i kapitalforvaltningen. Videre er det lagt opp til en omfattende rapporteringsstruktur slik at LOs investeringskomite har et godt grunnlag for å kontrollere etterlevelsen og følge opp avvik. Dette skjer blant annet ved at investeringskomiteen i månedelige møter gjennomgår hvordan mandatet håndteres. Når det gjelder den øvrige forvaltningen så løses spørsmål rundt ESG ved en fullstendig gjennomlysning av alle aksjefond som LO eier, og man har dermed mulighet til å aksjonere hvis det oppdages selskaper som bryter med ønskede kriterier.

5. Handlingsplan og oppfølging

LOs arbeid for å oppfylle formålet med åpenhetsloven basert på Etisk Handel Norge sine standarder er en kontinuerlig og pågående prosess. For det videre arbeidet er det lagt følgende arbeidsplan (egne interne handlingsplaner under hvert punkt)

Tiltak	Hensikt	Frist	Kommentarer
Gjennomføre informasjons- og opplæringssekvenser for LOs nye og reviderte innkjøpsrutiner og policy	En best mulig organisering og koordinering av LOs innkjøpsfunksjoner. Gjennomføre og følge opp innkjøp og avtaler etter nye standarder	September 2024	
Gjennomføre aktsomhetsvurderinger av utvalgte leverandører i 2024	Avdekke evt avvik og følge opp disse	Juli 2024 (frist for leverandører)	
Purre leverandører som ikke har besvart LOs aktsomhetsvurderinger	Sikre at LO får gjennomført sine aktsomhetsvurderinger	September 2024 (løpende etter utgått frist for besvarelse)	
Revidere og videreutvikle eksisterende og evt. nye rutiner og retningslinjer når det gjelder innkjøp av varer og tjenester	Sikre at LO har rutiner og retningslinjer i hht forventet standard	Løpende. Revisjon og gjennomgang november 2024	
Videreutvikle rutiner for aktsomhetsvurderinger som en del av kvalifisering av nye leverandører	Sikre at LO knytter til seg fremtidige leverandører med tilfredstillende standarder	Revisjon november 2024	
Kontinuerlig oppfølging og "overvåkning" av	Sikre en kjennskap til leverandørene slik at LO	Kontinuerlig	

dagens leverandører og inngåtte kontrakter	kan reagere ved mistanke om avvik		
Rapport til Etisk Handel Norge 2025.	Status, håndtere avvik	Desember 2024 Januar 2025	

Handlingsplanen og rapporten revideres 2 ganger pr år. Neste revisjon er november 2024.

6. Litteraturliste

Liste over relevante informasjonssider, mm.

Høyriskolisten for bærekraftige anskaffelser (DFØ)

<https://anskaffelser.no/berekraftige-anskaffingar/menneskerettigheter/hoyriskolisten>

OECD veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv.

https://files.nettsteder.regjeringen.no/wpuploads01/blogs.dir/263/files/2019/09/201904_OECD_DDveileder_nettil.pdf

OECD veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv – en innføring

<https://files.nettsteder.regjeringen.no/wpuploads01/sites/263/2022/09/Innforing-i-aktsomhetsvurderinger.pdf>

Etisk Handel Norge.

<https://etiskhandel.no/>

Forbrukertilsynet om åpenhetsloven

<https://www.forbrukertilsynet.no/apenhetsloven>

7. Bilag

- Bilag 1 - Veileder for gjennomføring av aktsomhetsvurderinger i LO
- Bilag 2 – Spørsmål til aktsomhetsvurderingene/undersøkelsen til LOs leverandører